

רן ובר

אני והאין
רוכבים על אופניים

אלומות הוצאה לאור

פרק 1

לב טהור

”לב טהור בָּרָא לי וכו'. כי מה שמדברים בינו לבין קונו, הוא בחינת רוח הקִדְשׁ... שכל הדברים שהלב אומר, הם דברי השם, יתברך ממש, והוא בחינת רוח הקִדְשׁ. וצריך לחדש תמיד, לבקש בכל פעם בתחנונים ודברי רְצוּיִים חדשים. ולזכות לזה, צריך טְהוּרַת הלב... וְטְהוּרַת הלב הוא, על-ידי שמתלהב ובוער לבו להשם יתברך... ולבוא להתלהבות וחמימות להשם יתברך, הוא על-ידי תנועה.”

(ליקוטי מוהר"ן, תורה קנ"ו)

הכול התחיל אחרי שיואל התגרש. גלי ההלם עוד הכו בנו. אשתי סירבה להאמין. "אורנה מתגרשת?" הסברתי לה שיואל התגרש, ומכיוון שאורנה היא אשתו, גם היא התגרשה.

"אורנה מתגרשת?" התעקשה אשתי, שקועה בעולמה הפנימי המזועזע והנרעש מהחדשות האחרונות, "היא הבנאדם הכי יציב שאני יכולה לדמיין".

רציתי להזכיר לה שאורנה נשואה, או ליתר דיוק - היתה נשואה, לאחד האנשים הכי לא יציבים והכי פראיים שאני מכיר, אבל שתקתי. אהבתי את יואל אבל הייתי מודע לכך שיש לו בעיות, וגם לעובדה שלא נראה שהוא מתכוון לטפל בהן, לפחות לא בשנים הקרובות. בקיצור, אותי לא הפליא שהוא התגרש,

אלא הסודיות שקדמה לגירושין, וגם השתיקה שגזר על עצמו אחריהם.

בשנים האחרונות, לפני שהתגרשו, גרו יואל, אורנה וחמשת ילדיהם במושב ליד מירון. בגלל המרחק והחיים ששטפו אותנו לכיוונים שונים לא ראיתי אותו כמעט. הפעמים היחידות שהתראינו בהן, וגם זה לזמן קצר, היו כשהצלחתי להתנתק מהמטלות ומהשגרה היומיומית ולעלות למירון, לציון של רבי שמעון בר-יוחאי, שם ראיתי את יואל במניין של הנץ החמה, לבוש בבגדים לבנים מכותנה רפויה וזועק את תיבות התפילה בהתלהבות שלא הצטננה עם השנים.

בסופו של דבר נשארו אורנה והילדים במושב, ויואל עבר בחזרה לאזור שלנו. הוא אמר שהמעבר בחזרה לעמק איילון ייטיב עמו ויעזור לו לאזן מחדש את חייו. "אין כמו פארק קנדה", קבע בנחישות אופיינית. העובדה, שהוריו גרים באזור ושיואל חזר לדור ביחידה הצמודה לביתם, מעולם לא עלתה על הפרק.

אשתי אמרה שהיא חוששת מהמעבר שלו ומפחדת שהוא ישפיע עלי לרעה. אמרתי לה שיואל חבר שלי, ושאני מרגיש שלפני שאנחנו עושים את החשבונות שלנו, במצב של יואל כיום אני רוצה לראות מה קורה איתו ואיך אפשר לעזור לו לייצב את חייו המתפרקים.

צפירות רמות פילחו את האוויר וקטעו את חוט המחשבה שלי. הרמתי את עיניי מהגמרא שהיתה מונחת לפניי, וקיוויתי שהצפירות יפסקו. זה לא קרה. לצערי מקור הצפירות המשוער חנה בחניה שלי - יואל הפרוע. בעבר ניסיתי להסביר לו שאני גר בשכונה שקטה, ושהשכנים... זה לא ממש עניין אותו. סגרת את הגמרא ויצאתי בבהלה מהבית, שועט לכיוון החניה.

יואל ישב בתוך הג'יפ שלו, לנדקרוזר לבן ומאובק כבן חמש שנים שהוריו הורישו לו לאחר שהחליטו לשדרג למודל חדש יותר. יואל עיטר אותו בסטיקרים צבעוניים, שביטלו ממנו סופית את המראה היוקרתי שהיה לו. נותרה רק מדבקה שנשאה את שם חברת הנדל"ן של אביו - שריד שהעיד על בעליו הקודמים. ניגונים עליזים פרצו מהחלונות הפתוחים ואיימו למלא את חלל השכונה. הצלחתי לראות את חיוכו השובב מרחוק. משקפי שמש ענקיים עיטרו את פניו המתהדרים בזקנקן לבן.

"זיהום רעש סביבתי", אמרתי לו כשהתקרבתי והצבעתי על נגן הדיסקים, מחזיר לעצמי את הנשימה.

"הפצה", אמר בחיוך מדושן.

"יואל, אמרתי לך בלי צפירות", ניסיתי שוב.

"תפסיק להילחץ מהשכנים", קרא בצהלה, ולפני שהספקתי להגיב או למחות - צפר שוב.

יואל הוא החבר הקבלי שלי. כל אחד צריך חבר קבלי אחד או שניים, שיבאר מושגים מעורפלים בעולם הסוד, או כדי לבדוק איתו אם לרעיונות ולכיוונים, שהאירו לך בלימוד או בהתבודדות, יש יסוד ממשי או שהם סתם בגדר הזיה. בכל שיחה איתו על פנימיות הוא מפליג למחוזות ליריים של מפגשי אוהבים בין החתן והכלה, המלך ואהובתו. הוא חי בעולם של מטאפורות מיסטיות ומאמין באהבה חופשית - עם השם יתברך.

אני ויואל הולכים ביחד שנים אחורה, עוד הרבה לפני ששנינו חזרנו בתשובה. למדנו יחד ב"בליך", ואפילו בצבא דרכינו נפגשו. היינו חבורה: יואל וייס, אייל ברלב, רפי אוחנה ואני. בהתחלה היינו שלישייה, אבל בשלב כלשהו, לאחר הגירושין של הוריו, עבר רפי מבית הספר הדתי שלמד בו לבית הספר שלנו והצטרף לחבורה. מאז היינו "הרביעייה": יו-יו, רפי, ילי ואני.

נזכרתי בילדים המתוקים של יואל. הגדולים - בריוחאי בן העשר, טוהר-לב בת השמונה, שירשו את העיניים הבהירות של יואל וגם את מבטו החולמני. ואחריהם איילת-השחר, אור וזוהר-חי הקטן, שירשו את העיניים השחורות והמבט החודר של אורנה. אני מקווה שהם ישרדו את הפרידה טוב יותר מן האופן שרפי קיבל את זו של הוריו, חשבתי. היה לו קשה, זה בטוח, ואני לא יודע אם למישהו בסביבתו היו אז כלים להכיל את זה - לנו ודאי לא היו. אמא שלו - אישה קשת יום שמנסה לגדל את הילד שלה לבד, היתה תמיד עסוקה. הוא עשה כל מה שרצה בלי שיגבילו אותו. אמא ואבא שלו ניסו לפנק אותו, כנראה כדי לפצות על הגירושין, אבל הוא תמיד נראה לי לא מרוצה. לא היה חסר לו כלום, כביכול, אבל כל מה שהם ניסו לעשות לא באמת פיצה על החלל. והוא עשה כל מה שיכול כדי לחפות על הקושי שלו ולברוח ממנו. אולי עד היום הוא בורח.

קפצתי לתוך הג'יפ והתיישבתי לידו. "לאן?" שאלתי. הג'יפ שעט אחורה בסערה. יואל סובב את ההגה וניווט אותנו מחוץ לרחוב ההולנדי הקטן בחריקת גלגלים. הוא הגביר את המוזיקה, והיא התנגנה ברמקולים, מחרישת אוזניים. קיוויתי שדודו, השכן המנומס מדי, לא בבית. יואל נסע מהר מדי, וכשחגרתי את חגורת בטיחות, הוא פרץ בצחוק פראי. "זה לא יעזור לך", הוא צעק. הסתכלתי עליו במבט מודאג. הוא כנראה צודק. כשהיתה הפסקה קלה במוזיקה הוא אמר: "הביטחון היחידי", ועצר לרגע, "מגיע משם", והצביע לשמים. הג'יפ קיפץ בעליצות ויואל פנה לכיוון היער. הוא החליש את עוצמת המוזיקה. "נרגעת?" הוא שאל. לא ענית. יואל תמיד היה טיפוס קיצוני. לפעמים לא ברור לי אם הוא

מנסה בכוונה לעצבן אותי ולראות עד איפה הוא יוכל למתוח את יכולת ההכלה המוגבלת שלי - או שהוא באמת פשוט כזה. הרבה אנשים לא מסתדרים איתו, והוא טוען שמבחינתו זה ממש בסדר. "חברים זה לא פרחים", הוא אמר לי פעם, "לא אוספים אותם, חותכים להם את הרגליים ושמים בוואזה. חברים זה משהו חי. בוער. בועט".

יש ימים שיותר-מדי-יואל זה יותר מדי גם בשבילי, אבל הבוקר קמתי במצב רוח מרומם, מוכן להכיל עוד מנה גדושה של יואליות. הכבישים הרחבים והמוכרים פינו את דרכם לשבילי עפר צרים ומוכרים פחות. המעבר מהכביש הסלול לדרכי העפר היטיב עם הג'יפ, שכאילו חזר למחוזות המוכרים לו. הוא ניתר בקלילות וצלח את הבורות והאבנים הקטנות הפזורות בדרך. יואל דיבר, אבל בגלל הרעש של המנוע והמוזיקה המתנגנת לא הצלחתי לשמוע אותו, הוא האיץ והג'יפ דהר. הנסיעה החלה להיות מהנה יותר. קפיצות קטנות, עליות וירידות.

הגענו לנקודת תצפית במעלה הפארק, ויואל בלם תוך הטיית ההגה. ענן חול היתמר סביבנו. חשבתי שהג'יפ עומד להתהפך, אך התבדיתי. הוא לא התהפך, ואני נשארתי חי. הסתכלתי על יואל והוא חיך ואמר: "רק שלא תירגע יותר מדי. יאללה צא, הגענו".

"תגיד", שאלתי וקפצתי החוצה מהג'יפ, "אתה יודע מה קורה עם רפי?"

יואל הניד בכתפיו. "הוא שלח לי מייל לפני כמה חודשים מדרמסאלה. אמר שהוא נכנס לריטריט שתיקה של שלושה שבועות עם איזה רימפוצ'ה טיבטי. מאז לא שמעתי ממנו שוב". הוא הביט בי. "למה אתה שואל?"

התחלנו ללכת לכיוון העצים. "לא יודע", אמרתי, "סתם

נזכרתי בו ובפעם הזאת שנסענו בג'יפ שלך בנחל ערוגות וכמעט התהפכנו". השילוב של יואל וג'יפ ו"כמעט התהפכנו" לא היה לגמרי נדיר. משום־מה אני כל פעם שוכח את זה ונכנס איתו להרפתקה חדשה.

יואל נעמד לרגע ופניו הרצינו כמתאמץ להיזכר, ואז החל פתאום לצחוק. "כן, זה היה קורע. רפי התחיל לצעוק ואמר לי שבחיים הוא לא נוסע איתי יותר. ואתה בכלל לא דיברת אחרי זה איזה... חצי שעה, היית לבן כסיד. כמו מישהו שכרגע פגש שד". הוא עצר שוב ובחן אותי, "גם עכשיו אתה נראה קצת חיוור".

"עזוב", אמרתי, "עכשיו זה מהפלאורסצנטים".

המשכנו לטייל, ואז הוא עצר והביט בי.

"אתה יודע מה", אמר מהורהר, "נראה שסוף סוף הבנתי מה הבעיה שלך".

"הבנת מה הבעיה שלי, אה?"

"כן", אמר בביטחון.

ברור כשמש. הוא הבין. "נו?"

"אתה רוצה לדעת?"

"דבר", אמרתי בקוצר רוח. לא היה לי כוח לאבחנות של יואל, ועצבן אותי שכמו תמיד כשיש לו משהו להגיד - הוא מאט במקום להאיץ, מתאמץ לתת לדבריו נופח דרמטי מופרז.

"הבעיה שלך היא שאתה תקוע כל היום ולא זו. נהיית מקובע, ידידי היקר. מי שלא זו לא מתחדש, וזאת הבעיה שלך - חוסר בהתחדשות. ההתבודדויות שלך, תן לי לנחש, הן חסרות חיות וחסרות חן - אם בכלל יש לך זמן להתבודד בימים האלה. נכון?"

לא ענית. הרחקתי את מבטי ממנו ובעטתי באצטרובל.

"אתה יודע מה אתה מפסיד, אחי?! " הוא פירש את השתיקה

שלי כהסכמה, "עולם ומלואו אתה מפסיד. אתה יודע, הלב שלך

זה כמו כור גרעיני, ואתה משתמש ב... אולי אפס נקודה שלושה אחוזים".

הבטתי בו בחוסר אמון. יואל. מלך הדרמה.

"טוב, אולי אפס נקודה חמישה אחוזים. הרי רבי נחמן אומר שמה שמדברים בינו לבין קונו זה בחינת רוח הקודש, נכון? אתה יודע מה זה? רוח הקודש!"
הנדתי בכתפיי.

"תאמין, תאמין, בנאדם. כל מה שחסר לך זה קצת תנועה. רק תסתכל על הפנים החיוורות שלך. אבל אתה יודע מה צריך כדי שהדיבורים של הלב יהיו דיבורים של רוח הקודש? צריך טהרת הלב. ואיך משיגים טהרת הלב? על-ידי תנועה! תנועה מייצרת חום, וחום יבעיר לך את הלב - והופ! מה אומר?"

"אולי", אמרתי. הוא צדק. קצת מעצבן, אבל צודק. בשביל זה צריך חברים, חשבתי לעצמי. שיגידו לך את האמת - גם אם היא לא תמיד נוחה או נעימה. ואני יודע שבאמת אכפת לו ממני, לכן קל לי יותר לעכל את הדברים.

נאנחתי. יותר מדי שעות מול מסכים מרצדים, יותר מדי בהייה בספרים בלי לקום להתרענן. מאוד שמחתי ללמוד ולעבוד מהבית, אבל היתה בדברים של יואל נקודה נכונה. יש לו חוש טוב לקרוא בני אדם - או לפחות את רוב בני האדם, חוץ מאת אשתו לשעבר, חשבתי בלבי. רציתי לשאול אותו איך הולך עכשיו, אבל לא שאלתי.

הוא הנהן והמשכנו בדרכנו בין אורנים ענקיים. עברנו על פני חומת אבן שממנה היה אפשר לצפות על כל העמק.

"ואני יודע מה יעזור לך", אמר יואל בחיוך ממתק סוד.

"נו?" הוא יכול לעצבן פילים.

"שני גלגלים", הוא אמר.

"יואל!" התחלתי להתעצבן.

"אופניים", הוא אמר והפסיק לחייך.

"באמת?" שאלתי, "דווקא אופניים?"

"רבנו אמר שכל אחד צריך שיהיה לו סוס לצאת אתו ליער. אתה גר ממש ליד היער, אבל נראה לי שפעם אחרונה שהיית כאן זה היה כשבאתי לבקר אותך לפני שנה, לא? עכשיו הכול ישתנה - אתה תקנה אופניים!"

"אופניים..." גלגלתי את המילה בפה, ומשום־מה מיד התחלתי להרגיש אהדה ושייכות אליה. הרעיון הזה עבר לי בראש אולי פעם, אבל הוא נשכח כמו הרבה רעיונות אחרים. הילדים שלי בטח ישמחו אם אקנה אופניים, והם ישמחו כפליים אם באמת ארכב עליהם.

"נלך לעמית אופניים!" קרא יואל בהתרגשות, "אני חייב להכיר לך את עמית. הוא ימצא לך את הזוג המתאים. לא פגשת כזה גורו אופניים בחיים. ואתם ממש מתאימים שניכם - בדיוק אותו ראש". יואל נראה נלהב מהרעיון, ואני חשבתי על זה ששוב אנחנו לא מדברים בכלל על הגירושין שלו ועל כל מה שהיה שם. קשה לדבר עם יואל על רגשות. שיחות על רגשות מטפסות אצלו מהר מאוד מהלב אל השכל, ושם מתחיל מחול שלם של ספירות ועולמות רוחניים ורעיונות מופשטים. האפשרות השנייה, זו שבזמן האחרון נקט יותר, היתה להתעלם לגמרי או להחליף נושא.

"טוב, יואל", אמרתי, "לאן זה מוליך?"

"זה מוליך", אמר יואל בטון יקה מעושה, "לנקודה A ומשם לנקודה B". הוא עצר והביט בי במבט פראי ואמר פתאום: "בנאדם, אתה הולך למות. אתה יודע את זה? יום אחד אתה תמות, ואז מה תגיד? התאמנתי להיות ילד טוב כל החיים? לא רציתי להפריע לשכנים? השתדלתי לנסוע לאט ובאלגנטיות? התבטאתי תמיד

כשורה בכל מקום ובכל אירוע? מה תגיד, אה? הייתי בסדר?
תקשיבו: תכניסו אותי לגן עדן, בחייאת, תעשו טובה, הייתי ילד
טוב תשעים שנה!"

הסטתי את המבט והסתכלתי על עץ מרוחק. האמת - לא ידעתי
מה לענות לו. הוא צדק. כמה אנרגיה אני משקיע ב"להיות בסדר",
ב"להגיד את הדבר הנכון בזמן הנכון". זה אפילו לא מודע. אני בכלל
לא שם לב לזה - זה פשוט נמצא שם קבור בתוך התודעה שלי
ומנהל אותי. ככה אני מסתדר בכל מקום, תמיד לומד מה להגיד
ואיך. תמיד התגובות שלי הן "נאותות". אבל איפה אני בכל זה?
"אולי אתה צודק", אמרתי והשפלתי את המבט ובעטתי באבן.
"אחי", הוא אמר ותפס אותי בזרועותיו, "אני אוהב אותך. אבל
צריך קצת לנער אותך לפעמים. לנער ממך את האבק כדי לתת
לאריה שבתוכך לשאוג. אתה כל היום משתיק אותו. יאללה, תן
לעצמך להיות. לא מגיע לך?"

המשכנו ללכת לאט. השביל התעקל שמאלה, ובהמשך עמדה
קבוצת עצי אורן סבוכים. היה שם שולחן קק"ל קטן וספסלי העץ
שסביבו. התיישבנו. "אתה מבין", פתח יואל, "אני לא אומר לך מה
לעשות או איך לעשות. זה לא שיש לי איזה רעיון איך אתה אמור
לחיות. אבל אני רואה אותך גורר רגליים, כבוי - ואני נגנב. איפה
הרצון שלך? איפה החיות?"
"יש לי שאיפות", התגוננתי.

"עזוב שאיפות, עזוב סיסמאות. החיים קורים עכשיו. הם
לא קורים עוד שנה. עוד חמש-עשרה שנה. היום - אם בקולו
תשמעו!, נכון? הכול קורה עכשיו. הכול קורה היום. הכול קורה
בשנייה הזאת, שלעולם לא תחזור. אתה כל כך בקלות מוכן לוותר
עליה?"

לא ענית.

"תבין", אמר יואל בהתלהבות, "מה שהאר"י מסביר - שהעולם נברא מחדש כל הזמן, שכל רגע יש בריאה מחדש, והקדוש־ברוך־הוא מחדש את העולם כל הזמן - זה גם בנפש שלך! עולמות נבראים ונחרבים בתוך הנפש שלך. כל הזמן יש התחדשות, כל יום מביא איתו בשורה חדשה. הטעות היא שאנחנו חושבים שאנחנו חיים במציאות ליניארית, קבועה. אנחנו מדמיינים שיום האתמול מחובר להיום, וככה אנחנו "כאלו חיים" - אבל "היום" זה ההווה התמידי שמתחדש כל הזמן. יש התחדשות. זה קורה ממילא! רק אל תאחר את העגלה - או את האופניים במקרה שלנו - ותתחיל להזיז את עצמך, בנאדם. תתחדש! ואז גם תזוז במחשבות שלך ותבעיר את הלב שלך. זה תורה קנ"ו ליקוטי מוהר"ן. אתה מכיר אותה בעצמך".

הוא הסתכל עלי בעיניים בורקות. "תגיד, יואל". שאלתי בחיבה, "מה יהיה איתך?"

"אתה מסיט את הדיון?" שאל בחיוך.

"לא. פשוט ממש לא תכננתי שהשיחה תלך למקומות האלה.

חשבתי לצאת לטיול רגוע ביער. אבל תמשיך..."

"זה כל העניין", הוא המשיך, "שזה לא קשור לרגוע או לא רגוע.

זה קשור לנוכחות. זה קשור לחיים. כל רגע הוא חדש לגמרי, ואתה

לא חייב לשאת על הכתפיים את כל הכשלונות של העבר, או את

כל הפחדים מהעתיד הלא־ידוע. רק להיות ברגע הזה ולעשות את

מה שאתה צריך לעשות עכשיו - לא משנה באיזה תחום בחיים.

פשוט לעשות את מה שמוטל עליך כרגע".

"נו, ומה זה יעזור לי? מחר יגיע בכל מקרה".

"נכון. וגם מחר יהיה - היום. זאת אומרת, כשכבר יגיע מחר

ויהפוך להווה, תעשה גם כן בדיוק את מה שאתה צריך לעשות.

תחיה במאה אחוז את הרגע, ואותו הרגע יתנדף, ושוב יגיע רגע

חדש - רגע טהור, רגע שמעולם לא היה ומעולם לא יחזור".
"אולי", אמרתי עם חיוך.

בדרך חזרה לג'פ שתקנו. חשבתי בלבי שבפער הזה, בין הווה להווה, יכולה להתגלות יצירתיות אינסופית. כשמרגישים שיש בריאה אינסופית - הכול אפשרי. אחת הבעיות שלי היא שאני מסתכל אל העתיד ורואה בדמיוני מסע אינסופי. תחתוך את זה לפרוסות, אמרתי לעצמי, ותאכל רק את הפרוסה של היום. ומה שאתה צריך לעשות עכשיו - הבורא נותן לך כוח לעשות, ואז אין שום אתגר שאני לא יכול לעמוד בו. גם המקומות שנראים תקועים - מי יודע? אתמול לא הצלחתי, אבל אם היום הוא יום חדש לגמרי, והרגע הוא רגע חדש לגמרי - אולי עכשיו אצליח?

פרק 2

לקנות או לא לקנות

“...בודאי מי שרוצה לשוב, היה מרוצה שיניחוהו לישב תמיד בבית המדרש במקום קדוש ולעסֶק בתורה ותפלה. אבל השם יתברך רוצה בקיום העולם, ומסַבֵּב עם האדם שמוכרח כמה פעמים לצאת מהבית המדרש לעסוק בצַרְכֵי הגוף ופרנסה וכו'... וזה קשה על האדם מאד...”
(ליקוטי הלכות, הלכות שבת, הלכה ז')

“נו?” שאלה אשתי, “כבר החלטת?”

“לגבי מה?”

“לגבי האופניים”.

“אה”, נאנחתי ונשענתי על השיש. “לא יודע. אני עדיין חושב על זה. האמת שעד שדיברתי על זה עם יואל, העולם התחלק בעיניי לשני חלקים: או יושבי בית המדרש או רוכבי אופניים”.

הכיור החלבי, זה שהופקדתי עליו, היה מלא בכלים. החלטתי לדחות מעט את ביצוע המשימה. בסך הכול המטבח נראה נקי ומסודר. האמת, חשבתי לעצמי, מאז שהיא, אשתי היקרה, הפסיקה להעיר לי על הסדר בבית - משום־מה אני עושה את הדברים בעצמי ביתר קלות ובלי תירוצים מיותרים. רציתי להגיד לה ‘אמרתי לך’, אבל הבטתי שוב בכיור החלבי שסירב להתפנות

ביוזמתו, והחלטתי שזה לא הזמן לפתוח את הדיון הזה, כשידי על התחתונה.

"ועכשיו?"

"עכשיו אני לא יודע. אולי... זאת אומרת..."

"קשה לך?"

"מה?"

"הרעיון הזה".

"קצת מפחיד אותי".

"באמת?" היא שאלה והרימה את שתי כוסות התה המהבילות,

"נשב בחוץ?"

הנהנתי. הילדים נרדמו לא מזמן. אוויר הערב היה נעים ומלטף.

התיישבנו על הספה בחוץ, מתחת לפרגולה המקורה. אשתי הניחה את כוסות התה על השולחן הקטן.

"אני חושב על זה הרבה בזמן האחרון".

"חשבתי שיואל הציע את האופניים רק אתמול".

"כן", אמרתי מהורהר, "אבל יואל והאופניים הם רק הטריגר

הנוכחי. אני חושב על זה לאחרונה, שאולי קצת נתקעתי בבית

המדרש. אולי קצת התנתקתי מהעולם, מהחברים שלי. אולי אני

צריך גם לצאת החוצה ולא רק להישאר בפנים. אני לא יודע אם אני

מצליח להסביר את עצמי. אני חושב על כמה שהתרחקתי מרפי

ומאייל ואפילו מיואל. ויש לי תירוצים לכל דבר - רפי מתעופף

לו בהודו, אייל תקוע בעבודה המשמימה שלו, ויואל - מי יודע

מה עובר על יואל... אבל... אולי, אולי גם אני התייבשתי".

"התייבשתי?"

"כן". אמרתי וליטפתי את זקני המאפיר, "או הזדקנתי. השיחה

עם יואל באמת טלטלה אותי. הרגשתי שאני לא באמת חי".

"לא חי?" היא חקרה אותי במבטה. לטון שלה התגנב עלבון

קל. "לא טוב לך?"

"לא", אמרתי ושתייתי מהתה. "לא אמרתי שלא טוב לי. טוב לי איתך, והילדים מדהימים ואני שמח שאנחנו גרים כאן. ואני גם שמח שאני לומד תורה, והכול... אבל..."

"אבל מה?" הדיבור שלה הפך חד יותר.

"זה מלחיץ אותך?" שאלתי.

"מה?"

"השיחה שלנו, התחושות שלי".

היא חשבה לרגע וענתה: "כן. אבל אני באמת רוצה לדעת מה עובר עליך. הרבה פעמים אני מרגישה שאני לא יודעת מה עובר עליך, ובזמן האחרון אני מרגישה שיש לנו פחות זמן ביחד". היא עצרה ולגמה מהתה.

"צודקת". אמרתי, "באמת עובר עלי הרבה ואין לנו מספיק זמן לדבר. אני אשתדל לפנות קצת יותר זמן לזה. זה חשוב גם לי".

"אבל היינו ב'אבל' הגדול שלך", היא הזכירה לי.

"כן", אמרתי ולגמתי מהתה, "תראי. הרי היינו פעם חבורה מלוכדת. עשינו הרבה דברים ביחד, עברנו הרבה ביחד - ופתאום כל אחד נעלם למחילה שלו".

"אולי זה פשוט שהחיים שלכם נהיו מורכבים יותר ומלאי תוכן?" היא הציעה.

"לא", אמרתי, "זאת אומרת - כן, זה נכון, כמוכן, החיים עמוסים יותר, אבל..."

"עוד פעם 'אבל'?" היא שאלה בחיוך.

חייכתי בחזרה. "בקיצור, מה שאני מנסה להגיד הוא שההצעה המפתיעה של יואל - לרכב על אופניים - פתחה לי חלון להתבונן על הדברים מכיוון חדש. אני מאוד שמח מהמקום שלנו, אבל אני מרגיש שהזנחתי קצת קשרים, ובעיקר עם החבורה שלנו. זה לא

עניין של להשפיע עליהם...” משהו בפניה השתנה, “את יודעת, הם אנשים טובים בסך הכול...”

“לא אמרתי שלא”, היא אמרה והתרחקה מעט.

שתקנו. היא אחזה בחוזקה את הספל והתכנסה בעצמה.
“הבנתי”.

“מה הבנת?”

“את מפחדת שהם ירחיקו בינינו? שאם אתחיל לרכב על

אופניים עם יואל או לבלות יותר עם אייל, לא תראי אותי?”

“אולי”. חיוך מבויש התגנב לשפתיה. היא הרכינה מעט את ראשה. “אתה יודע שאני לא כל כך מרוצה מאיך שיואל מתנהג ולאן שהחיים שלו לקחו אותו, הגירושין האלה...”
“אבל אנחנו לא נתגרש”.

“אני יודעת”, היא אמרה ונאנחה, “ואני רוצה שיהיה לך טוב. רק קשה לי, ואני מפחדת להיות לבד. אני גם חושבת שזה רעיון נפלא שתקנה אופניים, וגם שתבלה עם החברים שלך, כל עוד תשמור על פרופורציות ולא תשכח אותנו”.

הנהנתי. “בעזרת השם אשתדל לשים לב. וגם את”.

“מה?”

“תגידי לי אם את מרגישה שאני נסחף או מסתחרר. את יודעת שלפעמים אני יכול לטבוע בתוך כל הרצונות הטובים שלי. אבל יש לי הרגשה שכל כך משכתי לכיוון אחד ועכשיו אני צריך לאזן מעט לכיוון השני. ואני גם קצת מפחד מזה, את מבינה?”

“נראה לי שכן”, היא אמרה. “בוא, ניכנס הביתה. נהיה קריר”.

פרק 3

עמית אופניים

”עקר התשובה - כשישמע בְּזִיוְנוֹ, יָדָם וישתק”.
(ליקוטי מוהר”ן, תורה ו’)

”זאת חנות האופניים הטובה ביותר במזרח התיכון?!“ שאלתי את יואל בתדהמה, כשחנינו בצד תחנת דלק קטנה ליד מבנה אפרפר עם חלונות מאובקים. כמה זוגות אופניים עמדו בחוץ. ”זאת?!“
”תפסיק להצביע“, אמר יואל והסיט את ידי.

חשבתי שהוא ייקח אותי לחנות יוקרה, עם רצפת פרקט בהירה וספוטים זוהרים, המשפיעים מאורם היוקרתי על אופניים חדישים ונוצצים ענודי תגי מחיר מרקיעי שחקים. סיפרתי לאשתי שאני הולך עם יואל לחנות האופניים. בסופו של דבר היא הסכימה איתו שקצת ספורט בטח יעשה לי טוב. קנוניה, זאת פשוט קנוניה, חשבתי בלבי, בעודי בווהה בחנות המוזנחת. ליטפתי קלות את הכרס הקטנה שהגיחה לחיי לאחרונה. אולי הם צודקים.

מצד אחד של החנות שכנה תחנת דלק, ומצידה השני נפתח נוף של חורשות קטנות, תחנה אחרונה לפני היער. דלת החנות היתה

פתוחה לרווחה. סלע בגודל של שרפרף קטן מנע ממנה להיטרק. מעל הדלת היה קבוע שלט קטן בצבעי כתום וכחול, ועליו נכתב בפשטות באותיות לבנות: "אופניים".

כמה זוגות אופניים היו פזורים ברחבה שליד החנות בקבוצות של שניים או שלושה. הם נשענו על מתקני חניה מברזל. זה לא נראה כמו חנות אלא כמו פינה של רוכל, שבכל בוקר פורק את כל הסחורה ופורש ברחוב, ולעת ערב, באין קונים, אוסף הכול בקפידה. יום-יום, שבוע-שבוע, שנה-שנה. לפי מצב האבק בוויטרינה נראה שכבר שנים רבות.

לצד הדלת, על כיסא עץ, ישב גבר כבן ארבעים וחמש, לראשו כובע בוקרים עשוי עור בהיר, שפם ומשקפי שמש. ידיו היו שלובות על חזהו. כשהוא ראה אותנו, הוא קרא אל יואל: "מה זה, יואל? הבאת לכאן פרח חדש?"

יואל התקרב אליו, ואינדיאנה ג'ונס התרומם וקם ממקומו. הוא חיבק את יואל חיבוק דוב חם ושאל לשלומו. "ראינו ימים יפים יותר", אמר יואל, "אבל נראה לי שמכאן רק הולך להיות יותר טוב". הבטתי ביואל בהפתעה. לשמוע אותו מדבר על עצמו, מודה שקשה לו - זה היה נדיר.

עמית הושיט לי את ידו הגדולה. "ברוך הבא לעולם הדו-גלגלי", הוא אמר.

הושטתי לו את ידי והבטתי סביבי בחוסר שביעות רצון.

"מה אתה אומר?" שאל יואל את עמית.

עמית לא ענה לו. הוא הסיר את משקפי השמש והחל לחוג סביבי, מודד אותי במבט בוחן. הובכתי. הוא הנהן בראשו והתרחק מאיתנו מעט, הלך לאחת מקבוצות האופניים ונטל משם זוג אחד. הוא הביא לי את האופניים. "קח", הוא אמר, "תעשה סיבוב. נראה אותך רוכב, גבר".

הבטתי בו בבעתה. מה אני, קוף בקרקס? נזכרתי בפעם ההיא, בכיתה ג', כשהמורה אילנה אמרה לי לעמוד מול כל הכיתה ולדקלם את "שלום רב שובך, ציפורה נחמדת". נורא.

עליתי על האופניים, לחצתי על הבלם האחורי ועל הקדמי. סובבתי מעט את הכידון וכמעט נפלתי מהאופניים. ניסיתי להיראות כאילו שאני יודע מה אני עושה, אבל האמת היא שלא רכבתי שנים.

"נראה שהחבר שלך לא כל כך בעניין, אה?" שאל עמית את יואל מעט בקול גבוה מדי.

הרגשתי ביזיון, אך כבשתי את ההרגשה. התחלתי להסתובב ברחבה. "אפשר לרדת לשטח?" שאלתי בביטחון מעושה.

"ברור", אמר עמית ועלה בעצמו על זוג אופניים לבנים, "נראה אותך רוכב", הוא הוסיף והחווה בראשו שאצא, והוא אחריי.

יצאתי במהירות מאזור הרחבה והתרחקתי מהחנות של עמית. לשמאלי ראיתי שביל עפר שמוביל לתוך חורשה. עליתי עליו ודיווושתי מהר כדי להשאיר את עמית מאחוריי. הנסיעה היתה נוחה. דהרתי קדימה בתוך החורשה. די מהר איבדתי את עקבותיו של השחצן הזה. 'נראה אותך רוכב'. מי הוא חושב שהוא? לא ידעתי לאן אני רוכב, אבל נהניתי מכל רגע. לאופניים היה שיכון מלא - בולמי זעזועים מקדימה וגם מאחורה. בשלב מסוים הגעתי לצומת דרכים בתוך היער, שם חיכה לי רוכב אחר.

"נראה לי שזה מספיק להיום", אמר עמית ושלף גזיר עץ שנתקע לו בגלגל.

"איך הגעת לכאן?" שאלתי מופתע והבטתי אחורה, לכיוון שבו השארתי אותו.

"מכיר את היער", הוא אמר בקצרה, "בוא נחזור. אני אתאים לך משהו יותר רלוונטי".

עמית עלה על השביל שממנו הגיע וסימן לי לבוא אחריו. הוא רכב על האופניים במהירות ומהימנות מפתיעה וקפץ מעל מדרגות עפר וגזעי עצים שנקרו בדרכו בלי מאמץ. לא הצלחתי להדביק את המהירות שלו. הפיתולים היו חדים מאוד ואני נזהרתי לא ליפול לצדדים.

”קפוץ!” הוא צעק.

לא הבנתי על מה הוא מדבר, אבל מיד ראיתי, ממש לפניי, את האדמה נפערת. בצד היתה מקפצת עץ קטנה, ומיהרתי אליה. אף פעם לא קפצתי באופניים, בטח לא ביער ולא במהירות כזאת. זינקתי באוויר ובקושי נחתי על השביל. כמעט איבדתי את שיווי המשקל, אבל בשנייה האחרונה הצלחתי להתיישר. גלי אדרנלין מילאו אותי. איזה כיף שיצאתי מהבית!

כשהגחנו מהיער ראיתי לשמאלי את החנות ואת יואל שחיכה לנו, ישוב על ספסל עץ בכניסה, מתעמק בספר שאחז בידיו. התקרבתי אליו, והוא הניח את הספר וחיך. ”נו, ילד? איך היה?”

”מדהים”. אמרתי. ירדתי מהאופניים והבטתי בהם. ”ממש אופניים מעולים! כיף אמיתי”.

עמית - שכבר הספיק לחזור, כמובן - יצא מהחנות ובא לעברנו עם זוג אופניים אחר. הבטתי בו בשאלה.

”אלה האופניים שלך”, אמר עמית והביא לי את הזוג החדש. בלי לחכות לתגובתי הוא לקח את האופניים שעליהם רכבתי והחזיר אותם בעדינות למקומם.

הבטתי באופניים שהוא הביא לי. הם לא נראו כמו אלו שרכבתי עליהם, ממש רחוק מזה. לא היה להם בולם זעזועים אחורי, מה שנקרא ”משכך” אחורי, ובכלל, משהו בהם נראה לי הרבה פחות. גם המותג של האופניים הקודמים - ”ספיישלייזד” - היה מופר לי משיטוטיי באינטרנט מוקדם יותר, ועל אלה -

"סקוט" - מעולם לא שמעתי.

עמית הביט בי ואמר: "נו, רוצה לנסות אותם לפני שאתה קונה?"
"אני לא מבין", אמרתי והסתכלתי בסקוט. "אני דווקא רציתי..."
עמית קטע אותי בחיוך. "אתה רכבת על 'אליט אנדורו', שעולים
מעל עשרים אלף ש"ח".

"אה", מלמלתי, "וואלה, עשרים אלף, כן, זה..."
"ובכלל", אמר עמית בתנועה של ביטול, "האנדורו ממש לא
בשבילך. אתה לא יודע לרכב".

הרגשתי עלבון צורב. אני לא רכבתי הרבה זמן, אבל 'לא יודע
לרכב'? רציתי לענות לו, אך יואל סימן לי בידו בעדינות, ועצרתי.
"ישמע בזיונו, יידום וישתוק. זוכר?" הוא לחש לי.

"אוקי, עמית", אמרתי, "אני באמת לא כזה רוכב גדול, אבל
למה לא לקנות את האנדורו - בהנחה שיש לי עשרים אלף שקל
מיותרים?"

"דווקא בגלל שאתה לא יודע לרכב אני לא רוצה לתת לך כלי
כמו האנדורו. זה לא עניין של כסף. אני רוצה לעזור לך להיות רוכב
טוב, והאופניים האלה", הוא הצביע על הזוג שהביא לי, "יעזרו לך.
הם לא יספגו את הטעויות שלך, אתה מבין?"

לא הבנתי, אבל רציתי להגיד שאני מבין. כשראיתי את החיוך
של יואל, נכנעתי. נתתי לבזיון להציף אותי. ישמע בזיונו, יידום
וישתוק.

"לא", נאנחתי, "האמת שאני לא כל כך מבין. מה הכוונה 'יספגו
את הטעויות' שלי?"

"כמו הקפיצה ביער", הוא אמר.

"כן..." הרכנתי את ראשי, נזכרתי שכמעט התרסקתי.

"עם אלה", הוא אמר ושוב הצביע על האופניים שהביא לי,
"כנראה שהיית צריך להתאמץ קצת יותר בקפיצה, ובעיקר בפגיעה

בקרקה. היית, מן הסתם, חוטף מכה רצינית ואולי עף מהאופניים".
 "עף?!?" שאלתי, והכעס שב להציף אותי. שכחתי את רבי
 נחמן, שכחתי את "שמע בזיונו". "אתה רוצה שאתרסק ואעוף
 מהאופניים? אם האנדורו האלה הצילו אותי, אז אני צריך אותם!"
 יואל התחיל לצחוק וסימן לי בידיו תירגע.

גם עמית צחק. "איזה חוסר אמון..." הוא אמר ליואל, "איזה
 חברים יש לך, השם יעזור", ופנה בחזרה אלי. "אני ממש לא רוצה
 שתתרסק. אני רק רוצה לעזור לך ללמוד לרכב. האנדורו יספגו
 את הטעויות שלך, והטעויות יישארו. אף פעם לא תשתפר ככה.
 תישאר באותה רמת רכיבה בינונית. הרעיון הוא להשתפר ברמת
 הרכיבה והשליטה על הכלי. ותאמין לי שהייתי שמח למכור
 לך אנדורו, אם הייתי חושב שזה מה שאתה צריך, אבל דווקא
 האופניים שהבאתי לך, למרות שהם כרגע לא נראים לך כאלה
 מפוארים - הם אלו שיאמנו אותך. נראה לי שזה השיעור הראשון
 שלך באומנות האופניים".
 נאלצתי להנהן בהסכמה.

בדרך חזרה מעמית, כשהסקוט נחות בתא המטען של הג'יפ,
 חשבתי על המפגש עם עמית. רציתי להראות לו שאני כבר ממש
 רוכב טוב, אבל בעצם לא היה לי מושג ברכיבה. נזכרתי בתורה ו',
 שיואל ציטט לי - להסכים להרגיש את הביזיון, להסכים להודות
 שאתה לא יודע ולא מצליח בעצמך ולבקש עזרה - זאת תשובה, או
 לפחות זאת תחילת התשובה. רק ככה אפשר להשתנות, רק ככה
 אפשר להשתפר. כשאני מודה במצב שלי, בקשיים שלי, בחוסר
 השלמות שלי - אז אני מסכים להיות, מסכים ללמוד ולהשתנות.
 כשאני מודה שאני לא יודע, נפתח לי מרחב להתחיל ללמוד
 ממישהו אחר.